

OKTÓBER A DNEŠOK

LADISLAV SZÁNTÓ

Z 50-ročnej vzdialenosti vidíme jasnejšie a určitejšie ako hocikedy predtým, že Veľká októbrová socialistická revolúcia bola udalosťou, ktorá má rozhodujúci význam v ľudských dejinách, ktorou sa začala ich podstatne nová epocha. Nezveličujeme, keď povieme, že za toto polstoročie sa v jej dôsledku zmenila forma a obsah nielen života národov Ruska, ale aj celej našej planéty. Októbrovou revolúciou sa na šestine povrchu zemegule začal historický proces likvidácie kapitalistického spoločenského poriadku a budovania socialistického spoločenského poriadku. Na mieste bývalého biedneho, zaostaleho a reakčného ruského impéria vznikol a rozkvitá mohutný, bohatý socialistický štát, ktorý s nezlomnou vôľou rozvíja ekonomiku, politiku a kultúru a k novej kvalite povyšuje materiálnu aj duchovnú úroveň života všetkých členov spoločnosti.

Októbrovou revolúciou sa rozpadol kedysi svetový systém kapitalizmu a od tých čias žije ľudstvo v dvoch protikladných, protirečivú jednotu tvoriacich spoločensko-ekonomických formáciách. Kým sa v čase medzi dvoma vojnami kapitalizmus zviňal v kľúčoch svojich vlastných vnútorných protirečení a rodil hospodárske krízy, fašizmus a vojny, SSSR sa rýchlo a bez otrasov stával hospodársky, politicky a vojensky jednou z najsilnejších krajín sveta. Keď sa potom vnútorné protirečenia kapitalizmu stali neznesiteľnými a bolo nevyhnutné ich „riešiť“, pravda, po kapitalisticky, t. j. agresívnou vojnou nemeckého fašizmu, ukázalo sa, že demokratické kapitalistické štáty sa vtedy tak zrútili pred jeho útokom ako zhnitý plot pred rútiacim sa naň tankom. Keby nebolo Októbrovom zrodenej socialistickej spoločnosti, a to spoločnosti nepremožiteľne silnej a organizačne nadradenej kapitalistickému spoločenskému poriadku, čomu všetky kapitalistické vlády svorne neverili, tak kto vie, aká budúcnosť by bola kynula ľudstvu. Našťastie to bolo tak, a preto sa stalo neodškriepiteľným faktom, že sila, chrabrosť, húževnatosť a obetavosť ľudu SSSR a jeho inštitúcií porazili fašistické armády a stali sa záchrancami budúcnosti pokrokového ľudstva.

V dôsledku porážky fašizmu v tých krajinách, kde ľud najviac od neho trpel,

pracujúci zhodili vládu buržoázie a začali budovať socializmus. Socializmus sa stal svetovou sústavou a to je presvedčivým ukazovateľom, kam smeruje objektívny vývin ľudstva. Súčasne sa rozpadáva koloniálna sústava.

Októbrom zrodený SSSR je v najhlbšej podstate svojho spoločenského bytia mierumilovnou a progresívnou mocnosťou. Preto je po vojnových rokoch hlavným strážcom svetového mieru, organizátorom ľudstva do boja proti neľudským kazimierom a najmocnejším prebojovníkom tohto humanistického úsilia. To sú zhruba hlavné dôsledky 50-ročného pôsobenia Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie.

*

Hoci by sa zdalo, že progresívne klady 50-ročného pôsobenia Októbrovej revolúcie musia byť viditeľné aj slepcom — nie je to tak. V posledných rokoch sa šíria názory a šíria ich aj takí, ktorí sa považujú za marxistov, že Októbrová revolúcia nemá takýto rozhodujúci význam. Hovoria, že nebolo na prospech socializmu, že sa kapitalizmus začal likvidovať tam, kde neboli ešte úplne vyvinuté výrobné sily a priemysel, kde proletariát bol v menšine a chudobné roľníctvo obrovskou väčšinou, kde nebolo dosť kultúrnosti a vzdelaných ľudí, kde demokracia nemala skoro žiadnu tradíciu, kým cársky despotizmus ju mal silnú a skostnatenuú atď. Tieto mínusy predpokladov socializmu zapríčinili potom podľa týchto ľudí, že model socializmu, ktorý sa utvoril v Rusku, nie je v dostatočnej miere príťažlivý a nereprezentuje ten vyšší stupeň spoločenského bytia, aký sa od socializmu očakáva. Kladú sa potom otázky, či nebol prenáhlený začiatok socialistickej revolúcie. Veď v Rusku mal vývin výrobných síl ešte aj v kapitalizme dosť priestoru a sám Marx učil, že „spoločenská formácia nikdy nezaniká skôr, než sa rozvinú všetky výrobné sily, pre ktoré má dosť miesta, a nové vyššie výrobné vzťahy nenahradia staré skôr, kým nedozrejú materiálne podmienky ich existencie v lone starej spoločnosti. Preto si ľudstvo kladie vždy len také úlohy, ktoré môže vyriešiť, lebo pri dôkladnejšom skúmaní sa vždy ukáže, že sama úloha vzniká len tam, kde materiálne podmienky jej riešenia už existujú, alebo sú aspoň v procese svojho vzniku“ (M a r x - E n g e l s, *Vybrané spisy I*, 291).

Neprotirečí vznik Októbrovej revolúcie tomuto Marxovmu učeniu? Nie. Neprotirečí.

Tieto a podobné pochybnosti prameňa jednak z neznalosti objektívnej situácie, v ktorej vznikla Októbrová revolúcia, a jednak z neznalosti toho nového, čím rozvinul a obohatil Marxovo učenie Lenin. Na vývinovom stupni kapitalizmu, na ktorom ho Marx poznával, bolo možné hovoriť o proletárskej revolúcii ako o udalosti možnej iba v tej či onej rozvinutej krajine, ako o faktore stojacom v protiklade k samostatnému, nacionálnemu frontu kapitálu. Lenin odhalil, že kapitalizmus monopolistického štádia je svetovou sústavou, v ktorej sa jednotlivé fronty kapitálu premenili na ohnivé jednej reťaze, proti ktorej sa organizuje svetový front revolúcie. V kapitalizme slobodnej konkurencie bolo nevyhnutné chápať socialistickej revolúciu ako výsledok výlučne vnútorného roz-

voja príslušnej krajiny. Lenin sa musel dívať na proletársku revolúciu predovšetkým ako na výsledok vývinu protirečeni sústavy imperialistického kapitalizmu, ako na následok roztrhnutia sa reťaze svetového kapitalizmu v tej či onej krajine.

Kde sa roztrhne reťaz svetovej kapitalistickej sústavy? Marx a Engels na základe konkrétnej analýzy kapitalizmu 19. storočia predpokladali, že revolúcia sa strhne v niektorej alebo niektorých najvyspelejších krajinách. Teoretikovia II. internacionály, ktorí marxizmus nepoužívali ako nástroj na analýzu toho nového, čo život vytvoril, ale ho považovali za dogmatickú zbierku citátov a hotových receptov na riešenie problémov, zotrúvali na tomto názore klasikov a „zdokonalili“ ho v tom zmysle, že vraj kapitalizmus v týchto vyspelých kapitalistických krajinách „vyríe“ a prerastie do socializmu. Leninská teória revolúcie dokazovala a dokázala, že nie záväzne tam sa roztrhne reťaz svetového kapitalistického systému, kde sú výrobné sily najvyvinutejšie, kde je priemysel najvyvinutejší atď. Reťaz svetového kapitalizmu sa pretrhne a revolúcia vznikne tam, kde je ohnivko a reťaz najslabšia, pričom sa môže ukázať, že krajina, ktorá začala revolúciu, krajina, ktorá pretrhla front kapitálu, je v kapitalistickom zmysle menej rozvinutá ako iné vyspelejšie krajiny, a predsa zotrúvajúce v kapitalizme.

Októbrová revolúcia vznikla teda v cárskom Rusku nevyhnutne a zákonite, pretože v tých časoch práve tam bola reťaz imperialismu najslabšia.

V čom sa prejavovala jej slabosť?

V tom, že sa v Rusku rozvíjala ľudová revolúcia desiatok miliónov más ľudí, na čele ktorých išiel a bojoval proletariát, ktorý mal takého vážneho a odhodlaného spojenca, akým bolo mnohomiliónové roľníctvo a takú udatnú vodkyňu, akou bola Leninova strana boľševikov; ďalej v tom, že proti revolúcii stál v Rusku taký prehnitý predstaviteľ imperialismu, akým bol cárizmus, ktorý nemal nijakú morálnu silu a nenávidelo ho všetko obyvateľstvo; napokon aj v tom, že keď revolučný hnev pracujúceho ľudu zmietol cárizmus a vládu vzala do rúk buržoázia, jej predstavitelia, podporovaní menševikmi a esermi, čoskoro sa ukázala ich neskúsenosť, nerutinosť a nešikovnosť vo vládnutí.

Vidíme teda, že vzplanutie socialistickej revolúcie práve v Rusku bolo objektívne opodstatnené a vývinom kapitalizmu determinované. Ale vidíme aj to, že Lenin, bez ktorého je Október roku 1917 v Rusku nemysliteľný, ukázal v polemike s vodcami II. internacionály, že stupeň vývinu materiálnych výrobných síl a vzťahov neurčuje mechanicky spoločensko-politické procesy a že nie je ich jediným činiteľom a predpokladom. Okrem pôsobenia týchto činiteľov je tu aj subjekt historického procesu, človek, trieda, ktorá robí dejiny. Ďalším novým momentom Leninovho rozvinutia marxizmu je to, že Lenin v stupňovanej miere prízvukoval význam subjektu, uvedomelej ľudskej činnosti v procese vytvárania dejín, pomocou ktorej môžu sa uskutočniť sociálne premeny aj tam, kde by podľa logiky imanentného vývinu výrobných síl príslušnej krajiny tento proces nemusel roztrhnúť reťaz frontu svetového kapitálu. A práve na základe takýchto teoretických poznatkov sa v Októbri robili dejiny v Rusku.

A práve to je jeden z momentov, ktorý v dogmatizme skostnatení vodcovia sociálnej demokracie nechápali a zúfale sa pokúšali popierať socialistický charakter Októbrovej revolúcie. Pretože nevedeli náležite oceniť význam historického subjektu, bilagovali bolševikov za blanquistov.

Lenin vtedy písal na ich adresu: „Aj čisto teoreticky je nápadné, že sú úplne neschopní pochopiť túto marxistickú predstavu: oni videli dosiaľ určitú cestu rozvoja kapitalizmu a buržoáznej demokracie v západnej Európe. A hľa, nemôžu si predstaviť, že táto cesta nemôže byť vzorná inak ako iba s istými opravami (zo stanoviska svetovej histórie úplne bezvýznamnými).

Po prvé — revolúcia je zviazaná s prvou svetovou imperialistickou vojnou. V takejto revolúcii sa museli ukázať nové črty alebo zmeny súvisiace práve preto s vojnou, lebo nikdy takej vojny vo svete a takej situácie ešte nebolo.

Po druhé — im je úplne cudzia každá myšlienka o tom, že pri všeobecnej zákonitosti vývinu celej svetovej histórie sa nijako nevyklučujú, ba naopak, predpokladajú sa niektoré momenty vývinu, ktoré znamenajú svojráznosť formy alebo postupu tohto vývinu. Napríklad, do nekonečnosti šablonovitým je u nich dôvod „... pozostávajúci v tom, že sme nedorástli do socializmu, že nemáme... objektívne ekonomické predpoklady socializmu. A nikomu nepríde na um, aby sa opýtal: a či nemohol ľud, keď sa stretol s takou revolučnou situáciou, aká sa utvorila v prvej imperialistickej vojne, či sa nemohol pod vplyvom bezvýhodnosti svojho polozenia vrhnúť do ťažkého boja, ktorý sľuboval aké-také šance pre vybojovanie si pre seba nie celkom obyčajných podmienok pre ďalší rast civilizácie?“

„Rusko nedosiahlo takú výšku vývinu výrobných síl, pri ktorej je možný socializmus“... Toto nesporné tvrdenie prežúvali predstavitelia II. internacionály ustavične, ale Leninovi sa zdá, že „... ono nie je rozhodujúcim pre ocenenie našej revolúcie.“

„Čo však, ak zvláštnosť situácie priviedla Rusko, po prvý raz do svetovej imperialistickej vojny, na ktorej sa zúčastnili všetky ako-tak vplyvné západoeurópske krajiny, ak ho jeho vnútorný vývin priviedol na okraj začínajúcich sa a čiastočne už začatých revolúcií Východu, ak teda vznikli podmienky, pri ktorých sme mohli uskutočniť ten zväzok »sedliackej vojny« s robotníckym hnutím, o ktorom ako o jednej z možných perspektív písal taký »marxista« ako Marx vo vzťahu k Prusku r. 1856?“

„Čo, ak úplná bezvýhodnosť situácie zdesafnásobila sily robotníkov a roľníkov a utvárala možnosť iného prechodu k utvoreniu základných prvkov civilizácie ako vo všetkých ostatných západoeurópskych štátoch? Zmenila sa preto všeobecná línia vývinu svetovej histórie? Zmenili sa preto azda základné vzťahy základných tried v jednotlivých štátoch, ktoré sa vťahujú a sú vtiahnuté do všeobecného chodu svetovej histórie?“

„Ak sa pre utvorenie socializmu požaduje určitá úroveň kultúry (hoci nikto nemôže povedať, aká je táto určitá „úroveň kultúry“), potom prečo nesmieme spočiatku revolučným spôsobom vybojovať predpoklady tejto určitej úrovne, a potom už na základe robotnícko-roľníckej moci a sovietskeho zriadenia sa pohnúť a doháňať iné národy.“ (Lenin: O našej revolúcii.)

A tak sa aj stalo. Zaostalý, málo kultúrny, pogramotný ľud dobyl moc a použil ju na to, aby rýchlym tempom dohonil pokročilejšie národy.

Pravda, čierna minulosť do určitej miery poznačila súčasnosť. Prejavilo sa to najmä na prejavoch realizovania sa princípov socialistickej demokracie. I keď vieme, že prvá a dvadsaťosem rokov jediná socialistická krajina jestvovala a rozvíjala sa v stálom vojnovom ohrození od svetového kapitalizmu a že stav mobilizovanosti nie je vhodný pre demokratické spôsoby vládnutia, aj tak musíme povedať, že to bola iba formálna, iba v propagande jestvujúca demokracia. V časoch kultu to bolo demokratickými frázami zakrývané bezprávie a diktatúra. V dôsledku toho, že vedení nemali žiadny vplyv na vývin života, že nemali ani tolko práva ako v buržoáznej demokracii, že sa nemohli svojho voleného predstaviteľa ani opýtať, tobôž ho brať na zodpovednosť, vedúci sa úplne odcudzili od vedených. Najväčšou chybou bolo, že novovznikajúce socialistické krajiny preberali mechanicky túto formálnu demokraciu a tvrdili o nej (a kto nechcel uveriť, bol vystavený perzekúciám), že je to vyšší typ, opravdivejšia forma, demokracia so socialistickou podstatou. Je pochopiteľné, že takáto roztrhanosť slov a skutkov, teórie a praxe mohla iba demoralizovať aj vedúcich aj vedených. V tomto článku nie je možné širšie rozobrať túto tému. Tolko sa však žiada povedať, že v socialistickom tábore praktizovaná demokracia je v mnohom ohlade v rozpore aj s duchom ideí Veľkého októbra, aj s duchom marxizmu-leninizmu.

Tak isto zdeformovaný je aj vzťah spoločnosti a jednotlivca. Vyžadovalo sa, aby záujem jednotlivca bol úplne totožný so záujmom kolektívu, spoločnosti alebo presnejšie, aby jednotlivec tak cítil a myslel ako jeho vedúci. Kto to však myslí skutočne dialekticky, t. j., že skutočne socialistický vzťah týchto protikladov sa formuje len vtedy, keď sa popri ich jednote zachováva aj ich zvláštnosť, pre toho vytvorenie skutočne adekvátnych foriem vzťahu medzi jednotlivcom a spoločnosťou je ešte vždy nevyriešenou úlohou.

*

Stupňovaný význam vedomia historického subjektu v procese vytvárania dejín, pravdivosti čoho veľkolepým praktickým dôkazom je Októbrová revolúcia sa však nevzťahuje na hocijaký subjekt, ale práve na taký subjekt, ktorému je vlastný dialektikomaterialistický spôsob myslenia. Dokazuje to najmä Leninova úloha v revolučnej príprave a uskutočnení Októbra. „Oni (t. j. sociálnedemokratickí vodcovia) sa všetci nazývajú marxistami, ale chápu marxizmus prehnanne pedantsky — písal Lenin. To, čo je v marxizme rozhodujúce, úplne nepochopili: menovite jeho revolučnú dialektiku“. A to je pravda. Dokázalo sa to aj vo vzťahu k februárovej revolúcii, a to nielen u menševických, ale aj u bolševických vodcov, kým neprišiel Lenin. Keďže ani menševici, ani tí bolševici, ktorí boli už vtedy v Petrohrade (Kamenev, Stalin, Rykov atď.), neboli dialekticky mysliacimi politikmi, dívali sa na buržoázno-demokratickú revolúciu ako na proces, ktorý sa má všetkými silami napomáhať (menševici, eseri) alebo ktorý sa má kritizovať a doviest do konca bez zmeny kvality (bolševici).

Iba Lenin im otvoril oči, keď im ukázal objektívnu dialektiku prebiehajúceho procesu, to, že je tu vlastne dvojvládie, to, že forma budúcej robotníckej vlády, soviety, je predbežne naplnená buržoáznym obsahom atď., a vyvodil z tejto skutočnosti patričné direktívy. Potom sa začal buržoáznym charakter revolúcie rýchlo meniť na socialistický. To, že sa vedel s dialektickým umom dívať na objektívne dialektickú skutočnosť, uschopnilo Lenina povedať „... udalosti nám tak jasno predpisujú naše úlohy, že premeškanie sa stane pozitívnym priestupkom“.

Nesporne je, že Lenin len preto, lebo sa opieral a aplikoval vo svojej poznávacej a praktickej činnosti filozofiu dialektického materializmu, dokázal priviesť proces buržoáznej revolúcie do štádia socialistickej revolúcie, k Októbru. Lenin tu skutočne pozdvihol politiku proletariátu na úroveň vedy. Kým buržoázna politika má charakter empirický, a preto živelný, zastáva záujmy svojej triedy bez toho, aby predvídala hoci aj krátku budúcnosť, leninská politika je vedecká. To znamená, že vo všetkých svojich počinoch sa dá viesť marxistickou teóriou, a to uvedomelo. Leninská politika sa vo svojej teoretickej časti zakladá úplne na dialektickomaterialistickej analýze a syntéze materiálnych a psychických podmienok konkrétnej spoločnosti, vzťahu tried v nej atď. Taktika realizácie poznatkov politiky je potom v súhrne praktických opatrení a výkonov, vyplývajúcich z výsledkov konkrétneho výskumu skutočnosti. Nestačí mať hoci aj „dobrú“ teóriu, treba ju vedieť aj realizovať. Hovorí sa, že dialektika je „algebrou revolúcie“, ale aj mierovej politiky vôbec. Umenie politiky je potom vedieť premeniť tieto algebraické formuly na im zodpovedajúce „aritmické“ formuly. Ale aj dobrú teóriu ako „algebru revolúcie“, aj jej správnu premenu na „aritmetiku“ môžeme urobiť len pomocou dialektickomaterialistickej metódy myslenia a konania.

A tu je jeden z hlavných prameňov všetkých chýb a nedostatkov procesu budovania našej socialistickej spoločnosti. Treba povedať, že v časoch po Októbri vznikli a stále vznikajú nové a stále zložitejšie problémy, ktoré sa musia riešiť, aby sme urobili krok dopredu. Objektívna povaha týchto nových problémov a ich vzájomná súvislosť je dialektická, ale my ich chceme riešiť starým metafyzickým spôsobom myslenia. Spomeňme aspoň niektoré z týchto problémov. Dosiahnutý vývinový stupeň ekonomiky žiadal nevyhnutne zmeniť starý spôsob riadenia. Viedli sa a vedú sa aj dnes o tom diskusie. Jedni by chceli zotrvať pri starom, administratívnom riadení, ktoré neuznávalo ekonomický význam trhu. Výroba bola všetkým a spotreba a potreba konzumentov ničím. Zdá sa, že zvíťazí protikladný názor, podľa ktorého trh má byť hlavným riadiacim činiteľom. „... v objektívnom rozpore medzi centrom a podniky spočíva práve jedna ze základných príčin prechodu na novou soustavu řízení. Nikoli centrálním direktívnym určovaním výroby, produktivity práce, vlastných nákladů výroby atd. atď., ale skutočným tržním tlakem, musíme dosáhnout co nejefektivnější výroby a trvalého přizpůsobování struktury výroby tržní poptávce.“ Tak udáva podstatu nového riadenia socialistickeho hospodárstva jeden jeho popredný predbojovník, a to vtedy, keď celý štátnomonopolistický kapitalizmus, jeho prax a teoretici dokazujú, že už nie ponuka sa prispôbuje dopytu, ale naopak, dopyt ponuke. Lenže to by sa malo aj v socializme robiť rozumnejšie a česť-

nejšie, než sa to dosiaľ robilo! Takýmto metafyzickým myslením determinovaný pohyb od jednej krajnosti k druhej vedie tiež dopredu, ale to nemá socialistický charakter. Známe je, že technický vývin povedzme USA a SSSR je totožný. Vychádzajúc z toho faktu, niektorí buržoázni ekonómovia vytvorili teóriu, že tieto dva objektívne protikladné spoločenské útvary postupne splynú a stanú sa totožnými. Už teraz vraj nemá zmyslu hovoriť o kapitalizme a socializme. A táto metafyzickým spôsobom myslenia vyprodukovaná absurdnosť sa u nás rozširuje. Okrem tohto spôsobu myslenia je tu aj pôsobenie kapitalistického ideologického sveta, ktorému človek, ktorý ho nedialektickým rozumom prijíma — podľahne. Lenin opätovne upozorňoval marxistov na to, že tlak buržoáznej ideológie na vedomie marxistov a vôbec ľudí žijúcich v socializme je taký silný a stály, že mu dokážeme úspešne čeliť a nepodliehať iba pomocou moderného, t. j. dialekticko-materialistického myslenia.

„Najlepší spôsob oslavovania výročia Veľkej revolúcie je“ — povedal Lenin — „sústrediť pozornosť na nerozriešené úlohy“. Oslavujeme takto 50. výročie Veľkého októbra.

ОКТАБРЬ И СЕГОДНЯ

Ладислав С а н т о

Великая Октябрьская социалистическая революция обозначает начало новой эпохи в истории человечества. В результате ее влияния изменились форма и содержание жизни не только у народов России, а также всего мира. В России была свергнута власть буржуазии и начался исторический процесс преодоления капитализма и строительства социализма. Капитализм запутался в собственных противоречиях и порождает фашизм и войны, в то время как СССР превратился из копейной и отсталой России в богатую, развитую и могучую социалистическую страну. В войне, вызванной фашистами, демократические капиталистические страны не были в состоянии защитить самих себя, в то время как молодое социалистическое государство разгромило фашистов, спасло от оков рабства все человечество. СССР был и остается первым защитником и организатором всех миролюбивых людей и борцом против заграничного империализма.

Однако, не каждый признает передовое и гуманистическое значение влияния Октября. Есть люди, утверждающие, что осуществление социализма в такой отсталой стране, какой была царская Россия, лишь повредило социализму. В России будто не было необходимых условий для социализма. Автор опровергает эти взгляды. Он указывает на то, что Октябрь является закономерным результатом развития мировой системы капитализма. Мировая цепь капитализма, в которой отдельные страны представляют ее звенья, разорвется на месте наиболее слабого звена. Там возникает революция. Следовательно, не там, где наиболее развиты производительные силы, промышленность, где культурный уровень наиболее высокий, как это утверждали социал-демократические теоретики, догматически толкующие Маркса. Применив марксистский метод, Ленин открыл монопольную стадию капитализма и исходя из изменившихся условий, выработал соответствующую им тактику классовой борьбы. В ней сознание исторического субъекта играет решающую роль и поэтому он может

при благоприятных условиях, взять власть в свои руки, чтобы потом, при ее помощи, догнать более развитые народы.

Конечно, не любое сознание субъекта, являющегося создателем истории, делает его способным на это. Подтверждается тот факт, что исторический процесс перерастания буржуазно-демократической революции в социалистическую является объективным диалектическим процессом, с которым можно справиться лишь при помощи адекватной субъективной диалектики. Оказалось, что Ленин с успехом справился с этой задачей и что сочетая теорию с практикой он так руководил классовой борьбой рабочих и крестьян, что результатом этой борьбы явился Октябрь.

THE OCTOBER REVOLUTION AND OUR TIME

Ladislav Szántó

The Great October Socialistic Revolution represents the beginning of a new epoch of the world history of mankind. Owing to the influence of the October Revolution, the form and contents was changed not only of the nations of Russia but of the whole world as well. In Russia, the reign of bourgeoisie had been defeated and the historical process began of surmounting capitalism and building socialism. Capitalism writhed in spasms of its own contradictions and gave birth to fascism and wars, while the Soviet Union changed from backward Russia into a rich, well-developed and strong socialistic country. The democratic capitalistic countries were not able to resist successfully the war caused by fascists, only the young socialistic state saved mankind from fascist slavery by defeating it. The Soviet Union was, and is also today the main guard, organizer and fighter of the pacific mankind against imperialism.

Progressive and humanistic significance of the influence of the October Revolution is, however, not recognised by everybody. There are people who assert that it was detrimental to socialism to begin realizing it in such a backward country as czar's Russia. There were not, they say, the necessary conditions for socialism. The present author disproves these views. He points out that the October Revolution is an inevitable fruit of the development of the world system of capitalism. The whole world's chain of capitalism, in which the individual countries represent its links, breaks at the weakest link and there a revolution arises. That means that a revolution does not arise in a country with the most developed productive powers, industry, and culture, as it was asserted by social-democratic theorists who understood Marx dogmatically. Using Marxist method, Lenin revealed the monopolistic stage of capitalism and, with regard to changed conditions, elaborated a modified tactics of class struggle. In this tactics, consciousness of a historical subject has the decisive significance and, therefore, it can, in a favourable situation, seize power even under less developed objective conditions, in order to catch up with more developed countries.

It is evident that not any sort of consciousness of a subject who is the creator of history, enables him to do so. The historical process of transformation of the bourgeois democratic revolution into the socialistic one is proved to be an objectively dialectical process, controllable only by adequate subjective dialectics. Lenin managed to accomplish this task and in the unity of theory and practice led the struggle of the working class in such a way that it resulted in the October Revolution.